

MARIBORSKI DELAVEC

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 10.— mesečno,
četrtletno K 30.—
Če pride naročnik sam v upravništvo po list: Me-
sečno K 9'50.— Inzerati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik popoldne.

Posamezna številka stane 60 vin.

Uredništvo in uprava:

Mariborska tiskarna (Jurčičeva ulica
št. 4.)

Telefon uredništva št. 276, uprave št. 24.

Leto III.

Maribor, sreda 11. avgusta 1920.

Št. 177.

Sporazum med demokrati in radikalci nemogoč.

Ribar in Protić pozvana v Beograd. — Resnica o razdelitvi bivšega avstro-ogrskega brodovja.

Roke proč!

Naša mlada država je zapadla že kmalu po svojem nastanku v roke brezvestnih špekulantov, najgrše osebnih in strankarsko koritarske vrsie — radikalcev in klerikalcev. Dasi imajo za seboj le manjšino prebivalstva, vendar so si znali s svojo brezobzirno taktiko priboriti vso moč. Vsaka država in dežela ima nekaj konservativnih klik in tako jih imajo tudi posamezne naše dežele. Srbija ima radikalce, Hrvatska starčevčance, Slovenija pa klerikalce. Te klike pa so po programih popolnoma različne in neskladne. Idejne zveze med njimi ni niti najmanjše. Veže jih samo isti namen, dočim jih končni cilj tudi ne veže, ker je cilj teh poedinih klik popolnoma nasproten drugim.

Kakor smo torej rekli jih veže samo namen — ta namen pa je pri vseh eden in isti — vladati, imeti v rokah neomejeno oblast nad državo kot zveza, nad deželami pa kot samostojna klika. V Beogradu nastopajo te klike skupno samo zato, da si puste doma, v lastni deželi neomejeno oblast. Na ta način pa ne ovirajo le napredka države in ugodne

rešitve, posebno pereh zunanje-političnih vprašanj, ampak tudi tesnejše zblizanje vseh treh naših plemen ter vseh treh veroizpovedi. Nasprotno, s tem celo odtujujejo plemenu, veroizpoved veroizpovedi. Da potem naša vprašanja ne najdejo potrebnega umevanja pri vseh naših plemenih, ampak ostajajo le bolj vprašanja poedinih dežel, plemen, ali veroizpovedi, pač ni nikako čudo.

Ravno to pa te klike hočejo. Hočejo, da si plemena ostanejo tuja, hočejo pa tudi, da ta plemena, ali vsaj široke mase teh plemen postanejo nezadovoljne z novo skupno domovino, ker vejo, da se v kalnem lažje ribari nego v čistem.

Tu tiči vzrok skoro vseh naših kriz, političnih, gospodarskih, prehranjevalnih, finančnih itd. In te krize se od dne do dne množe, razmere postajajo vedno bolj neznozne, ljudstvo vedno bolj nezadovoljno. Še nedavno smo pričakovali lepših dni, blago, živila in drugo je postajalo ceneje, naša valuta je rasla, dinar je dosegel v Švici visok kurz 39 frankov. Ljudstvo si je jelo oddihovati. Novo gibanje je nastalo, kakor kadar po dolgi zimi zaveje prvi toplejši dih, ozna-

njevalec pomladi, prerojenja, novega življenja. Toda prišla je nova vladna kriza, izzvana po klikah, ki jim boljšanje ni bilo pogodu in ki jim ni bilo všeč, da morajo deliti vladno moč tudi z drugimi strankami in — povrnilo smo se zopet nazaj, kjer smo bili prej. Draginja narašča zopet. Ne le, da je dosegla zopet prejšnjo višino, ampak jo je celo prekosila. Mesto novega življenja, mesto pomladi se povrača zopet stara brezupna zima. Ljudstva se polašča obup; polagoma izgublja vero v boljšo bodočnost. Število nezadovoljnih raste. Naša valuta pada; dinar je padel od maksimuma 39 na minimum 28.

Tako je na znotraj; še slabše pa je na zunaj. Ugled naše države pada dan za dnem, antanta pometa z nami kakor z manj vrednimi premaganci ter nas zapostavlja celo za Nemci, Madžari in Bolgari. Lahom raste greben; Avstrijci postajajo oholi; Madžari rovarijo proti nam; Albanci, nahujskani po Italijanih in od njih podkupljeni, napadajo naše meje.

Na drugi strani pa snubijo antantovci našo vojsko, da bi jim pomagala ugnati Brdavska-Rusa, in srbska klika — radikalci, so

Ujetnik v Vatikanu.

III.

Poreče ta ali oni, češ, da je predrzno spraviti satana v zvezo s papežem, posebno še s Pijem IX. ki je proglasil versko resnico o nezmotljivosti papežev. Toda po mojem mnenju je tak dvomljivec slab katoličan. Sv. pismo samo nas uči, da se je satan priklatil v podobi goraste kače že v raj, da je pod tistim drevesom sredi raja zapeljal ves svet k izvirnemu grehu. O in še več. Satan se je znal priklatiti kmalu po ustvarjenju sveta celo v nebesa, kjer je zrevolucioniral same anđele k upornosti proti Bogu, ki je po zmagi dobrih anđelov nad hudobnimi ukazal treščiti satana in uporne anđele iz nebes dol v peklenko brezno. Zakaj je Bug pravzaprav tudi satana ustvaril — in kdo drugi naj bi ga bil ustvaril? — tega žal doslej še nisem izsledil iz sv. pisma. Da satan tudi še pozneje ni miroval, to nas uči evangelij sv. Matevža, 4. pogl. 3—11. vrste: „Pa pristopi k njemu (Jezusu) izkušnjavec in reče: Če si Sin Božji, reči, naj postane to kamenje kruh. . . Tedaj ga vzame hudič in ga postavi na vrh templja in mu reče: Če si Sin Božji, spusti se doli. . . Torej vidite, da se je satan predrznil celo do Boga samega, vtelesnem v

drugi Osebi Božji, Jezusu Kristu. In kakor vam je nadalje že znano iz prejšnjih podlistkov, se je satan spravil tudi v prvega poglavarja Sv. cerkve, Jezusovega namestnika Sv. Petra; kajti zopet nam Sv. Matevž, tovariš Sv. Petra označuje v svojem evangeliju, 16. pogl. 23. vrsta: „On (Jezus) pa se obrne in reče Petru: Poberi se od mene, Satan! Za pohujšanje si mi!“

Upam, da vas bodo že ti dokazi iz sv. pisma samega prepričali, da ni bilo nič tako čudnega, če se je satan lotil še leta 1870 po Kristu, tudi papeža Pija IX. Sicer pa boste o satanu izkušnjavcu še več slišali, ko pridemo v srednjeveško dobo, ko je imela sv. Cerkev kar tri papeže in ko je bila nad 40 let sploh samih posilipapežev brez pravega papeža, torej brez pravega namestnika božjega na zemlji. Tedaj boste videli, kakšno moč je imel satan nad papežem Aleksandrom VI. glede katerega tudi cerkevna zgodovina ne more tajiti, da je na brezvesten način oskrnil ne samo papeštvo, ampak sploh ves ugled sv. Cerkve in pogazil v blato vso krščansko moralo.

Sicer pa satan svojih poslov ne opravlja vedno v podobi, kakor ga nam v slikah predstavlja sv. Cerkev sama, ampak — to smo videli že v njegovem poskusu v raju — se poslužuje raznih pripomočkov. K papežu Piju IX. je skoro gotovo prišel v podobi častihlepnosti

in poželenja po nadoblasti nad vsimi velikimi sveta. Pa navsezadnje je to čisto postranska stvar v kakšni obliki in obleki se mu je predstavil. Gotovo je — in to je za nas važno, da se je Pij IX. odločil, da je proglasil še eno novo versko resnico, namreč, da je postal ujetnik. In glejte, to pot se je vse izpolnilo, kar je satan papežu obljubil: krščanski in nekrščanski narodi sveta so začutili brezmejno usmiljenje in simpatije do ubogega ujetnika v Vatikanu, romali so in še romajo res v celih trumah v Rim, da se tam poklonijo pred prestolom najvišjega, najmogočnejšega „ujetnika“ in kar je zanj še bolj važno, da ob enem prinesejo v obliki „Petrovega novčiča“ tudi bogatih miloščin in dragocenih zakladov ter jih položijo na oltar največjega bilijonarja sveta. In s tem romanjem je postal Rim zopet prvo mesto na cellem svetu in rimski škof zopet ne samo Petrov naslednik, marveč namestnik Boga na zemlji, vrhovni vladar nad vladarji sveta. Kako globoko moč ima ideja, če je tudi sama na sebi še tako smešna, neverojetna, samo če le razume se uveljaviti v ljudstvu, nam kaže ravno to romanje v Rim in češčenje nečesar, kar pravzaprav ne obstoji.

V kolikor večjem sijaju in mogočnosti se predstavlja papež napram romarjem, tem bolj so zaverovani, da so res gledali pred seboj ubo-

razburjeni in jezni, če jim naš zdravo in pametno misleči narod odgovori z odločnim: ne in noče čuti o nikakem protiruskem pusto-lovstvu.

Toda vsaka stvar ima svoj konec in tako ga mora imeti tudi to brezvestno igranje klik z našo domovino. Naše Jugoslavije nismo ustvarili za koritarje reakcionarnih klik, ustvarili smo jo za naše ljudstvo, za naš narod. In ta narod si ne da podreti, kar je tako težko zgradil, ta narod bo zaklical tem zločincem: — Roke proč! Roke proč od naše države, ker mi je ne pustimo uničiti, ponižati in desavuirati. Dovolj je bilo vašega nesrečnega gospodarstva in še nesrečnejše politike, vas, samozancev. Razpišite volitve, na katerih bo narod sam izvolil svoje zastopnike, kateri bodo vezani na svoje volilce, katerim bo blaginja in procvit države na zunaj in na znotraj prva in edina skrb.

Da bo naš narod znal izbrati prave zastopnike smo prepričani, kajti da ne bo izbral teh, ki so ga sedaj pahnili v bedo in v večne homatije, to je več nego jasno.

Zlet Sokolskega Saveza SHS v Mariboru dne 29. avgusta 1920!

Dnevne vesti.

Demagogija. Nedavno smo pisali, kako nesramno gro uganjajo klerikalci z raznimi državnimi odredbami, ki jih sami izdajajo, pa potem nepoučenemu ljudstvu pripovedujejo, da so te odredbe izdali demokrati. Včerajšnji »Slovenec« si je zopet dovolil razbojnati v svet novo tako vest. V poročilu o zvišanju voznih cen na železnicah pravi, z očitnim namenom, nahujskati nepoučeno ljudstvo na demokrate, da je to povišanje zakrivil demokrat, finančni minister dr. Stojanović. Vsakomur pa je znano, da imajo v ministrstvu klerikalci in radikalci večino in da se je ta odredba sprejela edinole z njihovo voljo; poleg tega pa je najvažnejši faktor, ki tu prihaja v poštev, železniški minister, tudi kleri-

gega ujetnika v Vatikanu. Kako še vse globokeje deluje tu fantazija na rahločutno srce priprostega ljudstva, če nedeljo za nedeljo, leto za letom, rod za rodom sliši v cerkvi in na katoliških shodih pripovedi o preganjanju svete Cerkve, katere najvišji poglavar je primoran sedeti kot ujetnik v Vatikanu. Priprosta ljudska duša si ga predstavlja še danes prav nekako tako, kakor smo si ga predstavljali pred 40. leti v ljudski šoli.

Pa reci tem »vbojim na dubu«, da je vse to prazna domišljija, da je sama spekulacija, ki onečašča pravo vero, pa te bodo opsovali za brezverca. Toda napram takim očitanjem učite in držite se najbolj uspešnega načela: rabite vedno orožje, ki ga vam nasprotnik sam potiska v roko! To orožje je za nas v prvi vrsti evangelij in zgodovina svete Cerkve. Če nekoliko pazno prelistate magari samo evangelij po sv. Matevžu, in se vglobite samo v zgodovino prvih stoletij obstoja rimo-katoliške cerkve, pa boste lahko z mirno vestjo vsakemu v obraz vrgli nazaj psovko »brezverec«. Ker prepričani boste, da od vseh teh, ki vas s to psovko obkladajo in preklinjajo, v resnici niti eden ne živi in ne dela niti po enem nauku Tistega, po katerem nosijo ime kristjan.

Da so proti naukom Jezusa najhujše grešili in še greše tisti, katerih eden se je proglasil za ujetnika v Vatikanu, to bo skušal stvarno dokazati zaključek tega našega razmišljanja.

kalec dr. Korošec. In vendar jih ni sram razbojnati v svet tako infamno laž.

Žalostno vlogo je igral vladni komisar dr. Leskovar na protestnem shodu državnih vslužbencev. Na proteste zborovalcev proti odiranju cen na trgu, po gostilnah in kavarnah, je vladni komisar bil primoran podati svojo izjavo. Toda komaj je pričel, je že pozabil, da se ne nahaja na reklamnem shodu svoje stranke, ampak na zborovanju državnega uradništva, ki se bori proti vsakemu nepotrebnemu in brezvestnemu oviranju konsumentov od strani producentov. Pričel je s staro klerikalno metodo brez-pogojno zagovarjati kmeta, kakor, da bi bil kmet nezmotljiv, sam angel, ki ljubi svojega bližnjega — meščana, še bolj kakor samega sebe. Ne enkrat smo klerikalno stranko opozarjali na to svetohlinsko prakso, ki škoduje klerikalnim meščanom ravno tako kakor vsem drugim, pa tudi kmetu samemu. Vsak pameten človek ve, da je meščanstvo glede dobave živeža odvisno od kmeta da ga torej nikakor ne zaničujemo, če tudi od njega zahtevamo »krščanske« cene, vsaj mu iz srca privoščimo pošten zaslužek za njegovo težko delo. Ali ravno tako je odvisen tudi kmet od meščana pri dobavi najpotrebnejši stvari — vzamimo le svečavo, sladkor itd. — Smatramo torej za jako nekrščansko delo naših klerikalnih politikov, ako pri vsaki priliki skušajo prepad med meščanom in kmetom umetnim potom razširiti. Najmanj pa je tako delo na mestu pri shodu kakor je bil zgorej omenjena. In najmanj dostojanstveno za vladnega komisarja pa je, če se zбоji že pred par ugovori in tako žalostno kapitulira kakor je to storil to pot g. vladni omisar dr. Leskovar.

Sprememba nedeljskega izletniškega vlaka se je pokazala kot nuja in sološ o zaželjena potreba. Dosedanji odhod vlaka ob 9.27 pravzaprav ne dosega svojega namena. Za izletnike na daljše planinske ture je ta vlak prepozen, dan »jemlje dol«, ne gorijo. Morebitna zveza z vlakom, ki prihaja v Maribor z juga ob 9. ne prihaja v poštev, ker izletniki — tudi če bi jih kaj bilo, pa jih ni — nimajo ob poznem povratku prav nobene zveze nazaj, k večjem, da čakalo 3 ure na peronu na jutranji vlak. Izletniški vlak proti Koroški je torej namenjen le za krajše ture oziroma za izlete ob progi proti Koroški. Posebno neugoden pa je pozni povratek tega vlaka in postaja tim neugodnejši čim bolj se dan skrajšuje. Z odhodom vlaka recimo ob 7. ali vsaj ob 8 uri in s povratkom v Maribor saj ob 23. uri po noči bi bilo večini izletnikov ustreženo.

Oddelki za nekadišce. Vsled odredbe ministrstva saobračala je obratno ravnateljstvo južne železnice izdalo ukaz, da se pri sestavljanju vlakov vedno določi primerno število oddelkov za nekadišce, ki jih je kot take zunaj in znotraj zaznamovati.

Prehod iz kronske v dinarsko valuto. Z uvedbo povišane tarife, glaseče se v dinarski vrednosti, z dnem 15. avgusta, sklenje železniške blagajne svoje račune že s 14. avgustom za osebni in prtljažni promet ter promet z brzo- in hitrovoznim blagom.

Revizija potnih listov, carinski pregled prtljage. Revizija potnih listov za potnike dospele s parnikom v Trst se vrši po možnosti v času med prihodom parnika in odhodom vlaka za Jugoslavijo med vožnjo v vlaku. Revizija carinske prtljage se vrši v vlaku med vožnjo.

Novi vozni red brzovlakov. V kratkem se čehoslovaški brzovlak ter dunajski ekspres preuredita tako, da prihajata oba v kratkih presledkih v Maribor, kjer se na novo sestavita tako, da tvorita dva samostojna vlaka, katerih eden vozi v Trst, drugi v Beograd.

Rezervni nadporočnik Vencel Novak, rojen leta 1898, pristojen v Zagreb, po prevratu služil pri SHS 26. strelskem polku odpuščen januarja 1919, se pozivlja, da javi svoj poslov mariborski pukovski okružni komandi. Osebe, katerim je mogoče sedanje bivališče imenovanega znano, se prosijo, da sporočijo isto gornji komandi.

Promenadni koncerti v mestnem parku. Olepševalno društvo za mesto Maribor bo na splošno željo občinstva prirejalo v mestnem parku promenadne koncerte proti nizki vstopnini in sicer vsako sredo od 18. do 1/2.20 ure (6. do 1/2.8. ure popoldne) ter vsako nedeljo in praznik od 11. do 1/2.13. ure. Prvi koncert v sredo 11. avgusta je brez vstopnine, pri vseh nadaljnjih koncertih pa se bo pobiralo vstopnino 1 K 20 v od osebe. — Ta vstopnina je namenjena v kritje režijskih stroškov (godba in državni davek), ter stroškov za nujno potrebno popravilo oziroma obnovitev vrtnarskih naprav v Ljudskem vrtu. Z mnogobrojnimi posecanjem teh koncertov bo občinstvo najlažje in najizdatneje pripomoglo olupševalnemu društvu do boljšega gmojnega stanja.

Verižniškemu uradu in društvu državnih nameščencev na njih dopis v štev. 174 »Mariborskega Delavca« v odgovor: Verižniški urad poroča, kako pridno deluje in kako marljivo zasleduje legitimne trgovce z odprto trgovino, če ne najde zaznamovanih cen. V vseh listih je bilo čitati, da morajo biti cene v izločbah označene, nikakor se pa še nikar ni razglasilo (razven v Uradn. listu) da moralo biti cene tudi na predmetih v trgovini zapisane. In ta točka da torej povod, da ima ta urad toliko opravka. Kako si pa ta urad označenje cen po trgovinah pravzaprav predstavlja, tega ne pove. Urad je pravzaprav ustanovljen zoper verižnike in navijačce cen ter tihotapce. Vprašamo pa, koliko jih je ta urad že kaznoval zaradi veriženja ali tihotapstva, posebno pa legitimnih trgovcev zaradi naviljanja cen? Niti enega, kajti niti enemu se ni moglo do sedaj dokazati, da bi čezmerno zaslužil. Da se pa n. pr. trgovcu, ki nima na vsakem predmetu slučajno ceno označeno, kar blago konfiscira ter proda potom urada, ne da bi se trgovca o krivdi preizkušalo, to je čisto navadni rop na osebni lastnini. Tako se izrazi danes vsak jurist, ki pozna te slučaje. Gospod policijski svetnik se pa drži strogo teh vladnih odredb, ki so čisto navadna kolobocija in ki bi se dale pri dobri volji tudi popolnoma drugače raztolmačiti. In pri teh slučajih naj torej pošten trgovec še molči! To ravno povzroča tisto razburjenje med trgovstvom. Tudi če bi državni nameščenci bili dobili tozadevna potrebna pojasnila, bi bil omenjeni protest nepotreben. Verižniškemu uradu pa še enkrat svetujemo, ako noče resno trgovino, katere je danes v Mariboru že itak precej nazadovala, popolnoma uničiti, da razširi svoj delokrog na tiste slučaje, ki so zares verižniški in tihotapski. Gospod pol. svetnik se naj enkrat esebno prepriča na kolodvoru in carinarni, koliko prihaja dnevno blaga, ki ni za trgovce, ampak le za tihotance brez obrtnega lista. Naj tudi pregleda vse hotele, kavarne in privatna stanovanja, pa bo videl koliko hvaležnega dela ga čaka. V tem oziru mu bode pa trgovstvo prav hvaležno. Da bi pa morda trgovci sami javili take tihotapske afere, kakor želi g. svetnik, potem se moti, kajti trgovci niso detektivi.

Trgovski gremij.

Nov vlak: Lloyd-ekspres. Danes po noči pride iz Dunaja prvič novi vlak »Lloyd-ekspres« in prestopi Jugoslavijo dne 12. t. m. ob 0.42. Dne 16. avgusta odhaja prvič iz Trsta in prestopi v Jugoslavijo dne 17. avgusta ob 0.40 minut po noči. K temu izvemo iz merodajnega mesta še sledeče: Na progi Wien—Trst se vpelje novi ekspresni vlak pod imenom »Lloyd-ekspres«, ki bo vozil v vsaki smeri enkrat na teden in sicer vsako sredo zvečer iz Wien, prihod v Trst v četrtek zjutraj in v protismeri vsak ponedeljek zvečer iz Trsta, prihod na Wien v torek zjutraj. Po našem delu proge od Špilja do Logatca vozi torej »Lloyd-ekspres« v Trst vsak četrtek in v Wien vsak torek. Vlak ima do Logatca štev. 9 in od Logatca dalje štev. 705, v protismeri pa štev. 708/10. Vlak ima samo I. razred s spalnimi vozovi. Vlak ima v Trstu takoj zvezo z Aleksandrijo. Cene: Za jugoslovensko ozemlje se računajo nor-

malne vozne cene I. razreda brzovalakov. Otroci plačajo polovico. Za pse in potno priljago se računa normalna voznina. Za avstrijski potek se uveljavljajo tarifne pristojbine za D vlake, to je pobirajo se pol-druge vozne cene I. razreda brzih vlakov. Vozne karte se bodo izdajale samo v postajah Wien SB., Graz HB., Ljubljana glav. kolodvor in Logatec. Poleg teh postaj bodo izdajale lastne vozne karte tudi nekatere potniške pisarne v inozemstvu. Za medpostaje se morajo kupiti vozni listi od, oziroma do prej navedenih postaj. Nadaljevanje prekinjenih voženj je dovoljeno samo z vlaki, pri katerih je potniški promet neomejen. Sprejem potnikov je omejen po razpoložljivih sedežih, za katere se bodo izdajale posebne nakaznice. Za uporabo spalnih prostorov se bodo pobirale posebne spalne pristojbine, spalne prostore se naroča pri agenciji spalnih vozov v Trstu in v Wien-u. Vlak prevozi z brzino 70—90 km v 3 urah 49 minut ozemlje Jugoslavije. Obstane samo na postajah: Špilje 0'40, Maribor 1'04, Celje 2'25, Ljubljana 4'10, Logatec 5'08. Odhod: Špilje 0'42, Maribor 1'19, Celje 2'37, Ljubljana 4'20, Logatec 5'45. Povratek: Logatec prihod 24, odhod 0'40. Ljubljana prihod 1'21, odhod 1'35. Celje prihod 3'07, odhod 3'22. Maribor prihod 4'17, odhod 4'42. Špilje prihod 5'05, odhod 5'07.

Jugoslovenska Matica. Narodni svet za zasedeno ozemlje in društvo beguncev z juga »Jadran« vabijo vse svoje člane, da se polnoštevilno udeležijo važnega sestanka, ki se bo vršil v četrtek dne 12. avgusta ob 20. uri zvečer v veliki dvorani Narodnega doma.

Inženerska podoficirska šola v Zagrebu. Po odredbi gospoda ministra vojne in mornarice se odpre dne 1. oktobra t. l. v Zagrebu inženerska podoficirska šola. V šolo se bo sprejelo 150 gojencev iz vojaštva in iz civilnega prebivalstva. Kandidati civ. prebivalstva morajo odgovarjati sledečim predpisom: 1. da so državljani kraljevine SHS; 2. da niso mlajši od 16 in ne starejši od 22 let; 3. da so izvršili 2 razreda gimnazije ali realke, v skrajnem slučaju pa vsaj 4 razrede ljudske šole; 4. da so dobrega obnašanja, ter da še niso bili kaznovani; 5. da niso oženjeni. Prednost pri sprejemu bodo imeli oni, ki so izvršili višje šole ter so neomadeževanega obnašanja. Kandidatje iz vojaških kadrov morajo izpolniti sledeče pogoje, dokazane z dokumenti: 1. da so izvršili rekrutno šolo; 2. da so od komande priporočeni kot dobri vojniki; 3. da še niso bili kaznovani; 4. da so izvršili najmanj 4 razrede ljudske šole; 5. da niso oženjeni. Civilni prosilci morajo osebno, ali po pošti uposlati lastnoročno pisane prošnje na naslov: »Načelniku inženjerije IV. armijske oblasti u Zagrebu.« V prošnji, kateri je treba priložiti tudi vse zahtevane dokumente, mora prosilec izjaviti, da se brezpogojno podvrže vsem predpisom podoficirskih šol. Prosilci vojniki vlagajo svoje prošnje potom predpostavljene oblasti. Vsi kandidati, civilisti in vojniki se morajo javiti dne 25. septembra ob 8 uri dopoldne osebno pri komandantu inženerske podoficirske šole v Zagrebu v svrhu zdravniškega pregleda in nabora. Sprejeti kandidati bodo ostali tam, nesprejeti pa dobe nazaj svoje dokumente ter proste vozne listke za povratek v kraj svojega stalnega bivanja.

Gospe in gospodične, ki bi rade sodelovale v šotorih na veselici povodom zleta Sokolskega Saveza SHS. dne 29. t. m., prosimo, da pridejo v četrtek, dne 12. t. m. ob 20. (8.) uri zvečer v Narodni dom, kjer se naj blagovolijo prijaviti pri gospej Balon.

Branjevci se ponovno opozarjajo, da je odredba mestnega magistrata, s katero se je prepovedala prodaja kruha na stojnicah bidisi na Glavnem trgu ali pa drugod strogo še v veljavi. Ravnotako je strogo prepovedana prodaja raznih slaščic na prostem. Le klobasičarji imajo pravico prodajati kruh, kolikor ga potrebujejo za izvrševanje njihove obrti. Vsak tozadevni prestopnik se bode kaznoval po zakonu.

Sprejem v II. artilerijsko podoficirsko šolo v Mariboru. Na podlagi rešenja gosp. ministra vojne in mornarice F. Dj. broj 5066 od 13. julija tek. leta se bode sprejelo letos v II. artilerijsko podoficirsko šolo v Mariboru do 200 mladeničev iz meščanstva in iz vojske kot gojence. Kandidat iz meščanstva mora za sprejem v šolo odgovarjati sledečim pogojem: 1. Da je pripadnik kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, kar mora dokazati z domovnico. 2. Da ni mlajši od 17 in ne starejši od 20 let, kar mora dokazati s krstnim listom ali pa s potrdilom, podpisanim od 2 meščanov in potrjenim od občinske oblasti. 3. Da je dovršil 2 razreda gimnazije ali realke, ali vsaj 4 razrede ljudske šole, kar mora dokazati s šolskim spričevalom. 4. Da je dobrega obnašanja in nekaznovan, kar mora dokazati z občinskim potrdilom. 5. Da ima za vstop v šolo dovoljenje staršev, katero mora biti potrjeno od občinske ali pa politične oblasti. 6. Da je neoženjen, kar mora dokazati s cerkvenim ali občinskim potrdilom. Kandidat iz vojske bodisi kateregakoli orožja, mora za sprejem v šolo odgovarjati sledečim pogojem: 1. Da je dovršil najmanj 4 razrede ljudske šole. 2. Da je izvršil rekrutno vežbo. 3. Da je neoženjen. 4. Da ni obsojen. 5. Da je od poveljstva priporočen kot dober vojak. Kandidati iz meščanstva morajo prositi za sprejem z lastnoročno napisano prošnjo, ki jo lahko osebno, ali pa po pošti v priporočenem pismu, dostavijo komandantu II. artilerijske podoficirske šole v Mariboru, v kateri morajo navesti, da se podvržejo vsem obvezam, predpisanim v »Uredbi o podoficirskim školama u stalnom kadru.« Prošnji priložiti pod točko 1, 2, 3, 4, 5 in 6 omenjene dokumente. Prošnja in dokumenti morajo biti pravilno kolekovani. Kandidati iz vojske naj se javljajo predpisanim potom na raportu in njih poveljniki vpošljejo njihova zaslivanja s priloženimi dokumenti, navedenimi pod točko 1 in 3 in s svojim mišljenjem komandantu II. artilerijske podoficirske šole v Mariboru. Prošnje vseh kandidatov iz meščanstva kakor iz vojske se morajo vposlati najkasneje do 20. septembra tek. leta komandantu II. artilerijske podoficirske šole v Mariboru. Vsi prijavljeni kandidati iz meščanstva, kakor iz vojske se morajo predstaviti osebno komandantu II. artilerijske podoficirske šole v Mariboru dne 29. septembra tek. leta ob 7. uri zjutraj radi zdravniškega pregleda in rešenja njihovih prosenj. Kandidate iz vojske opremijo njih poveljniki z objavami za hrano in brezplačno vožnjo do Maribora. Kandidatom iz meščanstva pa izpostavijo pristojni komandanti polkovnih okrožnih komand listine za brezplačno vožnjo z železnico ali ladjo od najbližje postaje kandidatovega bivališča do Maribora in to na podlagi pismenega potrdila komandanta šole, da je dotični uvrščen med kandidate za gojence II. artilerijske podoficirske šole. V slučaju, da se kandidata ne sprejme, izda se mu brezplačni vozni listek za vrnitev v mesto njegovega bivališča. Vsprejemni izpit se ne polaga. Tečaj šole traja 2 leti. Po dovršenju šole se gojenci razporedijo kot podnadniki v artilerijske polke, kjer služijo za nadaljno povišanje. Oni gojenci, kateri dovršijo šolo z odliko, ali s prav dobrim uspehom, imajo pravo do polaganja izpita za častniški čin.

Najdeno. V zadnjem času so se našli v mestu Maribor sledeči predmeti, ki se lahko prevzamejo od izgubiteljev proti dokazu lastniške pravice in takojšnji vložbi najdeniške nagrade, pri tuk. polic. komisariatu: 1. zavoj obleke, ki je bil pozabljen v nekem gostilniškem vrtu, 1. zlata broša, 1. srebrna broša, 1. dragocena zlata zapestna ura, večja svota denarja, 2. dežnika in veliko število brošur z napisom oz. naslovom »Slovenci« od dr. Janeza Ev. Kreka.

Državna posredovalnica za delo, podružnica Maribor sporoča, da se je v času od 1. januarja do 31. julija 1920 poslužilo zavoda 7282 strank, in sicer 2983 delodajalcev in 4299 delojemalcev. V teh sedmih mesecih

je bilo posredovanih 1837 služb. Državna posredovalnica posluje za vsakogar povsem brezplačno dnevno od 1/9. do 12. in od 14. do 16. ure. Na razpolago so vedno delavne moči najrazličnejših poklicev. Dopisi naj se pravilno frankirajo in za odgovor prilagajo znamke.

Bukov stavbeni les, približno 500 kub. metr, dobrega do prvostopenjskega, proda mestna občina celjska iz svojih gozdov na Vipoti, bodisi na deblu, ali na celjski kolodvor postavljenega. Les se dobavi do novega leta 1921. Ponudbe se naj pošljejo da konca avgusta t. l. na mestno občino celjsko, kjer se tudi izvejo podrobnosti.

Pri kegljanju si je zlomil nogo. V torek popoldan se je zabavala manjša družba v »Plzenjski restavraciji« s kegljanjem. Pri zaletu pa se je 38letnemu prodajalcu Franu Samu h u, stanujočemu Ob železnici št. 8, nenadoma spodrsnilo tako nesrečno, da je padel ter si zlomil desno nogo nad kolonom. Na lice mesta je prihitel rešilni oddelek z zdravnikom dr. Karlom Ipavicom, ki mu je podelil prvo pomoč ter ga potem prepeljal v splošno bolnico.

Šmarkeš (Koroško). Dobro znani vse-nemški propagator Prosen je pred kratkim napadel slovenskega železničarja Krasnika, ko se je zvečer vračal iz Sinče vasi v Šmarkeš domov, ga zmerjal z grdimi psovskami in v obraz pljuval. Dalje je izjavil, da naj se Slovenci zgubijo, ker imajo tu Nemci pravico. Istotako dela in propagira tudi tukajšnja učiteljica Šušmar (Schusshmarl). Nagovarja stariše, naj otroke uče nemško, ker »windische Sprache« je manj vredna in samo za nižje ljudi. Ali se naša oblast res tako malo zanima za šolstvo oziroma učiteljstvo tu v coni A?

Sokolstvo.

Za zletni sklad so se častno odzvale Ruše, ta že iz predvojne dobe znana trdnjava narodne misli ob naši severni meji, z zneskom 745 K. Darovali so A. Pogačnik 100 K, J. Lassbacher, Glaser, Julka, Milka, Lojza in Marjanca, rav. Krejci, ing. Mader in Sernc Miha po 40 K, I. Zdolšek Sitar, Bučar, Vrečko I., Vrečko A., Subotič, Leimberger po 20 K, Arzenšek, Jarh, Stani Lojzka, rav. B. Serajnik, Saller, Anica Saller, Schädinger, Dobrovski po 10 K, Sokol Jesenice na Gorenjskem je poslal 449 K in so darovali Ferjan Nande 60 K, R. Ozvald in Rekar po 50 K, Ant. Treven nasl. po 30 K. Pibrovec, dr. Kogej, Vidmar Angela, Sorko Fani, C. Pongrac, Ana Kiina, M. Gradišnik, Fran Pavlin, Čof Iva po 20 K, Javor 10 K, Jože Mencinger 6 K in več drugih, kojih imena so nečitljiva. Zletni odbor izreka vsem rodoljubnim darovalcem najtoplejšo zahvalo.

Sokol v Rogaški Slatini priredi s Tehničnim odborom Sokolskega Saveza v nedeljo dne 15. avgusta v Rogaški Slatini javno telovadbo. Nastopijo samo vzorne vrste telovadcev Saveza. Začetek ob 5. uri popoldne. Zvečer ob 9. uri je ples v veliki dvorani zdraviliškega doma. Pri telovadbi in plesu svira zdraviliška vojaška godba.

Zadnje vesti.

Vladna kriza.

LDU. Beograd, 10. avgusta. Danes ob 10. uri dopoldne so se sestali pri vladi ministri dr. Ninčić in dr. Vesnić kot zastopnika parlamantarne ter Ljuba Davidović in Svetozar Pribičević kot zastopnika demokratske zajednice. Pretresali so vsa sporna vprašanja in se uverili, da se ne morajo sporazumeti. Zato so bila pogajanja ob 12.45. uri prekinjena.

LDU. Beograd, 10. avgusta. V političnih krogih se trdi, da je dr. Vesnić popoldne vrnil svoj mandat prestolonasledniku regenta Aleksandru. Povodom nove politične situacije

sta bila pozvana v Beograd dr. Ribar, podpredsednik narodnega predstavništva in Protić, ki se nahaja v Krapinskih toplicah. Zadnji je takoj prekinil svoje zdravljenje, da se vrne v Beograd.

Vprašanje jadranskega brodovja.

LDU Beograd, 10. avgusta. G. Andrija Radović, bivši član naše mirovne delegacije v Parizu, je imel s sotrudniki »Pravde« nastopni razgovor: Znano je, da je na zvezniški konferenci v Londonu dne 21. novembra 1919 bilo sklenjeno, da se bivše avstro-ogrsko brodovje razdeli tako, da pripadejo Jugoslaviji vse one ladje, ki so last Jugoslovenov in Italiji one, ki so last Italijanov. Ostanek je bil prisojen Angliji in Franciji. Po londonskem sklepu odnosno Italiji pripadejo vse ladje izpod 2000 ton, ostale pa z gotovimi pogoji. Ta londonski sklep, ki je bil uradno priobčen naši delegaciji, do danes ni izpremenjen, še manje pa ukinjen. V resnici imamo doslej šest ladij. Ni dvoma, da bo omenjeni sklep glede razdelitve bivšega avstro-ogrškega brodovja tudi izveden. Naša delegacija v Spaji je zahtevala, naj se to čimprej izvrši. Nato je sotrudnik »Pravde« opozoril Radovića, da so beograjski listi objavili neko izjavo italijanskega ministra za zunanje posle, grofa Sforze, ki jo je imel v parlamentu. Po tej izjavi ima vse bivše avstro-ogrsko brodovje pripasti Italiji. Radović je na to odgovoril: Kar so prinesle naše novine, ne odgovarja resnici. Iz samih italijanskih listov z dne 23. m. m. je razvidno, da je grof Sforza izjavil: Kadar se izvrši razdelitev bivše avstro-ogrške mornarice, bodo prišle pod italijansko zastavo vse ladje, razen onih, ki so v posesti pravih državljanzov kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Sforza je to izjavil, ker sta Anglija in Francija odstopili svoj del Italiji. Končno je izjavil Radović: Tako torej stoje stvari. To je bilo treba ugotoviti, ker je bilo neprestano razburjenje v našem narodu, zlasti pri onem delu, ki je v tem vprašanju posebno zainteresiran.

Plebiscitna komisija za Koroško.

Velikovec, 11. avgusta. Glasom odluka ministrstva notranjih zadev se je plebiscitna komisija za izvedbo plebiscita v coni A in B na Koroškem konstituirala in posluje v Celovcu v smislu člena 50 mirovne pogodbe. V tej komisiji so tudi zastopniki naše države in se je v vseh slučajih, tičejočih se plebiscita, obračati preko našega člana na plebiscitno komisijo. Naslov: Zastopniku kraljevine Srbov, Hrvatov, Slovencev pri plebiscitni komisiji v Celovcu. Predsednik komisije je angleški polkovnik Peck.

Protest javnih nameščencev Ljubljane.

LDU. Ljubljana, 11. avgusta. Snoči se je vršil v veliki dvorani hotela »Union« dobro obiskan shod javnih nameščencev, ki je potekal zelo burno. Po raznih poročilih je shod soglasno sprejel resolucije, ki zahtevajo: 1. da vlada sprejme od večine komisije za revizije zakonskega načrta o javnih nameščencih osvojeni in ministrskemu svetu predloženi osnutek službene pragmatike ako tudi začasno in naredbenim potem ter se čimprej uveljavi. Manjšinski načrt službene pragmatike, zasnovan po članu glavne kontrole Miljutinu Popoviću, naj vlada odkloni; 2. javni na-

meščenci zahtevajo pasivno volilno pravico, ki jih edino privede do njihovih pravic in jim zagotovi prim.soc.stališče; 3. javni nameščenci zahtevajo, da se jim dovoljeni 25% povišek, počenši od 1. junija t. l. nemudoma izplača od vseh 1. decembra 1919 sprejetih draginskih doklad; 4. protestirajo z vso ogorčenostjo proti podraženju premoga in železnice; 5. ker sta vlada in narodno predstavništvo reševala doslej resolucije javnih nameščencev samo z obeti, ki se niso nikdar ali pa samo deloma udejavljali, izjavljajo, da ne morejo imeti več zaupanja v ta dva činitelja ter zahtevajo, da se sedanji parlament razpusti in da vlada v najkrajšem roku razpiše volitve v konstituanto; slednjič odklanja resolucija vsako odgovornost za posledice, ki bi nastale, ako vlada ne ugodí v tej resoluciji stavljenim zahtevam.

Za volilno svobodo v Srbiji.

LDU Beograd, 10. avgusta. Minister za notranje stvari je izdal dve naredbi v prilog svobodnih občinskih volitev v Srbiji. Prva naredba priporoča političnim organom, da ne uplivajo na izid volitev, drugi odlok pa opozarja državljane, naj se poslužijo svojih pravic ter javijo vsako nepravilnost uradnikov sodišču.

Ustavljen list.

LDU Beograd, 10. avgusta. Oblasti so prepovedale izhajanje lista »Bacskaigir«, ker je širil propagando za Veliko Madžarsko.

Državna podpora za posetnike olimpijade.

LDU Beograd, 10. avgusta. Dovoljen je znesek 31.500 frankov kot državna pomoč za potovanje naših športnikov na sedmi olimpijski kongres.

Nemčija nam ponuja stroje.

LDU Beograd, 10. avgusta. Današnja »Politika« poroča: Zadnji čas se med nemškimi industrijskimi krogi opaža živahno gibanje, da bi stopili v posebno zvezo z našo državo. Zveza nemških industrijcev se je obrnila sedaj na našo trgovsko zbornico, naj bi v Berlinu ali kakem drugem nemškem središču ustanovila zastopstvo naše države, po katerem bi mogli stopiti v zvezo z nami ter nam dobavljati potrebne stroje. Zanimivo je pri vsem tem, da obeta zveza nemških industrijcev, da bo izposlovala pri berlinski vladi dobavo svojih proizvodov, ne da bi se zahtevala za to kaka kompenzacija od nas.

Naša trgovska agencija v Parizu.

LDU Beograd, 10. avgusta. Ministrstvo za trgovino in industrijo je dovolilo, da se otvori v Parizu trgovska agencija, ki bo olajšala trgovske zveze med nami in Francijo.

Izpitni za lekarnarje.

LDU Beograd, 10. avgusta. Ministrstvo za javno zdravstvo je izdalo nov poslovnik, s katerim se ureja polaganje izpitov za lekarnarje.

Zavojni promet z Madžarsko ukinjen.

LDU Beograd, 10. avgusta. Izdana je naredba, po kateri se ne morejo več pošiljati zavoji na Madžarsko.

Za častnike in uradnike v Stari Srbiji.

LDU Beograd, 10. avgusta. Na podlagi sklepa ministrskega sveta se vračunajo vsem uradnikom in častnikom, ki žive v prejšnjih mejah Stare Srbije in Črnegore dve službeni leti za tri leta pokojnine. Razen tega pa se jim povišajo doklade na vse dosedanje prejemke z ozirom na kraj, kjer služijo. Oni, ki vrše svojo službo na meji Albanije dobe 35%, v vaseh 30% in mestih 25% poviška.

Poštna in brzojavna šola v Nišu.

LDU Beograd, 10. avgusta. Ministrstvo za pošto in brzojav je otvorilo poštno in brzojavno šolo v Nišu. Vpisovanja se vrše do 15. avgusta, pouk se prične s 1. septembrom.

Izdaja: Tiskovna zadruga Maribor.

Odgovorni urednik: Fr. Voglar.

Tiska »Mariborska tiskarna d. d.«

Mala oznanila.

Kontoristinja, ki bi obenem bila uporabna tudi kot prodajalka in je Sokolica, se sprejme z 15. t. m. v knjigarni in papirni trgovini Vilko Weigl, Maribor. 3-2

Poštenega dobrega viničarja (3-4 osebe) proti dobrim pogojima išče major Zencovich, Razvanje-Pivola 6. 2-1

Stavbeni prostor, pet minut od državnega mosta, ob cesti ležeč, je za prodati. Vprašati Jenkova ulica št. 6, Letonja. 302

Gonilni jermeni

za stroje iz pravega usnja in patent. gonil. jermeni (Fessler), dalje različne vprege za kone iz črnega ali ružavega usnja, pasje torbice, pasovi za Sokole od K 70-120.

Iv. Kravos, Maribor

Trgov.: Aleksandrova cesta 13 (poleg sped. »Balkan«). Sedlarska delavnica: Koroška c. št. 17. 5-3

Čisto nove bele hlače in par čevljev št. 44 se proda. Vpraša se: Vrazova ul. 6, pritl., levo

Licitacija mesa

za garnizijo Maribor za mesec september t. l. se vrši dne

19. avgusta 1920 ob 11. uri dopoldne

pri pukovski okružni komandi v Dravski vojašnici v Mariboru.

Mariborska puk. okr. komanda.

Miladinović.

Pozor!

Pozor!

Žito in živila!

Lastnik tvrdke Stadler & Co. v Leobnu je ravnokar dospel v Maribor, hotel »Pri zamorcu«, ter želi nakupiti le večje množine izvoza prostega

žita in živil

za eksport v Avstrijo. Samo zmōžne reelne tvrdke se naprošajo, da predložijo svoje ponudbe.

301

Inserti v našem listu imajo največji uspeh!